

**TAPA VALLAVOLIKOGU  
MÄÄRUS**

Tapa

**Tapa valla tunnustamise kord**

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 3 punkti 2 ja § 14 lg 1 alusel.

**§ 1. Määruse reguleerimisala**

Käesoleva korraga sätestatakse Tapa valla tunnustamise liigid, nende kirjeldused ning andmise tingimused.

**§ 2. Tunnustamise liigid**

Tapa valla tunnustamise liigid on:

- 1) Tapa valla aukodaniku nimetus;
- 2) Tapa valla teenetemärk;
- 3) Tapa valla aasta tegu;
- 4) Tapa valla tänukiri;
- 5) Tapa valla kaunis kodu tiitel.

**§ 3. Tapa valla aukodaniku nimetuse andmine**

- (1) Tapa valla aukodaniku nimetus (edaspidi aukodanik) antakse välja kord 4 aasta jooksul sobiva kandidaadi olemasolul ühele või mitmele füüsilisele isikule kõrgeima auavaldusena Tapa valla (edaspidi vald) osutatud erakordselt väljapaistvate teenete eest. Aukodaniku nimetuse andmise aluseks võib olla isiku pikaajaline töö või looming, mis on andnud püsiva ja olulise panuse kultuuri, majanduse või muu valdkonna arendamisele vallas.
- (2) Tunnustust ei anta üldjuhul Tapa Vallavolikogu (edaspidi volikogu) liikmele ja Tapa Vallavalitsuse (edaspidi vallavalitsus) liikmele.
- (3) Tunnustuse taotluse võib esitada igaüks.
- (4) Tunnustuse taotluse esitamise tähtaeg on iga-aastaselt 1. detsember.
- (5) Tunnustuse andmise otsustab volikogu.
- (6) Tunnustuse saajale antakse aukodaniku nimetus koos aumärgi, tunnuskirja ja rahalise preemiaga, mille suurus on 1000 (tuhat) eurot.
- (7) Tunnustus antakse üle iga-aastaselt Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud üritusel.

**§ 4. Tapa valla teenetemärk**

- (1) Tapa valla teenetemärk (edaspidi teenetemärk) antakse kord aastas sobiva kandidaadi olemasolul ühele või mitmele füüsilisele isikule pikaajalise töö või tegevuse eest, mis on andnud olulise panuse kultuuri, majanduse või muu valdkonna arendamisele vallas.
- (2) Tunnustust ei anta üldjuhul volikogu ja vallavalitsuse liikmele.
- (3) Tunnustuse taotluse võib esitada igaüks.
- (4) Tunnustuse taotluse esitamise tähtaeg on iga-aastaselt 1. detsember.
- (5) Tunnustuse andmise otsustab volikogu.
- (6) Tunnustuse saajale antakse teenetemärk, tunnus kiri ja rahaline preemia, mille suuruse on 500 (viissada) eurot.
- (7) Tunnustus antakse üle iga-aastaselt Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud üritusel.

**§ 5. Tapa valla aasta tegu**

- (1) Tunnustus Tapa valla aasta tegu (edaspidi aasta tegu) antakse kord aastas sobiva kandidaadi olemasolul eelneval kalendriaastal tehtud teo või tegude eest, milles kandidaat on märkimisväärse panuse andnud vastava valdkonna arengule vallas, maakonnas või üleriigilisel tasandil.
- (2) Tunnustuse alaliigid on:
  - 1) aasta tegu haridus- ja noorsootöövaldkonnas;
  - 2) aasta tegu kultuuri- ja spordivaldkonnas;
  - 3) aasta tegu sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonnas;
  - 4) aasta tegu ettevõtlus- ja vabatahtliku töö valdkonnas.
- (3) Tunnustuse võib anda igas, lõikes 2 nimetatud alaliigis kuni kahele füüsilisele või juriidilisele isikule.
- (4) Tunnustuse taotluse võib esitada igaüks.
- (5) Tunnustuse taotluse esitamise tähtaeg on iga-aastaselt 1. detsember.
- (6) Tunnustuse andmise otsustab vallavalitsus.
- (7) Tunnustuse andmisega kaasneb erimeene ja tunnus kiri.
- (8) Tunnustus antakse üle iga-aastaselt Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud üritusel.

**§ 6. Tapa valla tänukiri**

- (1) Tänukiri antakse tänuavaldusena füüsilisele või juriidilisele isikule vallale osutatud teene eest, milleks võib olla tubli saavutus konkursil või võistlusel, ürituse korraldamine, vallaga seotud tegevuse toetamine või muu tegevus.
- (2) Tunnustuse taotluse võib esitada igaüks.
- (3) Tunnustuse taotlus tuleb esitada hiljemalt 20 tööpäeva enne soovitud tunnustuse üleandmist.
- (4) Tunnustamise andmise otsustab vallavanem.
- (5) Tunnustuse andmisega kaasneb tänukiri ja valla meene.
- (6) Tunnustus antakse üle aastaringselt erinevatel valdkondlikel tähtpäevadel või muul moel.

**§ 7. Tapa valla kaunis kodu tiitli andmine**

- (1) Tapa valla kaunis kodu tiitel antakse valla haldusterritooriumil asuvalle heakorrastatud objektile.
- (2) Heakorrastatud objekti leidmiseks ja tunnustamiseks korraldatakse igal aastal konkurss.

(3) Konkursi raames hinnatakse valla haldusterritooriumil asuvate objektide heakorda järgmistes kategooriates:

- 1) eramud;
  - 2) kortermajad;
  - 3) külad ja külaosad;
  - 4) sotsiaal-, ühiskondlikud hooned ja rajatised; äri- ja tootmisobjektid.
- (4) Konkursi korraldab ja selle juhendi kinnitab vallavalitsus.
- (5) Tunnustuse taotluse võib esitada igaüks.
- (6) Tunnustuse taotluse esitamise tähtaeg on iga-aastaselt 15. juuni.
- (7) Tunnustuse andmise otsustab vallavalitsus.
- (8) Tunnustuse andmisega kaasneb erimeene ja tunnuskiri.
- (9) Tunnustus antakse üle Tapa linnapäeval või mõnel muul valla poolt korraldatud üritusel.

## **§ 8. Tunnustuse taotlemine**

- (1) Tunnustuse andmise taotluses näidatakse taotletav tunnustusliik, esitatud kandidaadi olulised andmed ja põhjendus, miks isik võiks saada tunnustuse.
- (2) Tunnustuse andmise taotlusvormi kinnitab vallavalitsus.
- (3) Tunnustusliikide taotlused esitatakse vallavalitsusele.
- (4) Tunnustusliikide erimeenete kujundused (aukodaniku nimetus, teenetemärk, aasta tegu ja kaunis kodu tiitel) kinnitab vallavalitsus.
- (5) Kõikide tunnustusliikide osas võivad otsustajad põhjendatud juhul muuta taotluste esitamise tähtaega.

## **§ 9. Rakendussätted**

- (1) Tunnistada kehtetuks Tapa Vallavolikogu 27.06.2018 määrus nr 27 "Tapa valla tunnustusavalduste andmise kord".
- (2) Määrus jõustub kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

*(allkirjastatud digitaalselt)*

Maksim Butšenkov  
vallavolikogu esimees

## **Seletuskiri**

### **Sissejuhatus**

Tapa Vallavalitsus valmistas ette eelnõu „Tapa valla tunnustamise kord“, mille saamislugu algas sooviga korrastada 2-3 vaidlusalast sätet kehtivas korras. Peale erinevate seisukohtade kaalumist selgus, et korrastada tuleb ka teiste sätete lauseehitust (sh läbivalt kogu kehtiva korra), mis omakorda lõi vajaduse teha suuremaid redaktsioonilisi muudatusi. Tänu sellele, otsustasime, et on mõistlik luua täiesti uus redaktsioon, kus sisu osas suur osa senistest sätetest jääb samaks, kuid arusaadavuse parendamiseks, tuleb teatud sätted uues redaktsioonis ümber paigutada.

Juriidiline ja üldine korralduslik pool: seotud määrus ja vallavalitsuse korraldused  
Kui käesolev eelnõu vastu võetaks, muutub kehtetuks Tapa Vallavolikogu 27.06.2018 määrus nr 27 "Tapa valla tunnustusavalduste andmise kord" ja sealhulgas 3 vallavalitsuse korraldust,

mis on seotud tunnustamise alaliigiga kaunis kodu (hindamise juhend) ja tunnustamisliikide erimeenete kinnitamisega (eelnõus § 7 lg 4 ja § 8 lg 4). Kuna erimeened on kenasti valla elanike poolt vastu võetud, mõned neist ka pikkade traditsioonidega ja otsest muud põhjust pole neid muuta, siis tegemist oleks vastavalt uue korra kehtestamisel sarmase sisuga materjali uuesti kehtestamisega. Samas, muutub tunnustusliigi kaunis kodu korralduse juriidiline pool niipalju, et osad sätted kanduvad uude tunnustamise korda, kuid sisulised hinnangukriteeriumid kehtestatakse vallavalitsuse tasandil, nagu seni. Samuti tuleb üle vaadata tunnustamisliikide kandidaatide esitamise taotlusblankett ja see uuesti kehtestada. Üldjoontes viimasega muret pole olnud ja vallavalitsus on seni kasutanud edukalt ka kandidaatide esitamiseks veebiplatvormi.

Analüüs ja peamised muudatused võrreldes kehtiva korraga.

Sisulised muudatused:

1. Muudatusettepanek: võrreldes kehtiva korraga, ei kasutataks enam uues tunnustamiskorras kahte tunnustamise alaliiki tiitel "Hea ema ja "Hea isa" ja Tapa valla laste sündide tähistamine (kajastatud kehtivas korras § 2 punktid 6 ja 7, sisu osas § 8 ja § 9 ning üldkorraldusliku poole pealt ka § 10 teatud sätetes.

Põhjendus: Tunnustusliigi „Hea ema ja „Hea isa“ osas on senised tunnustamised olnud kandidaatide esitamise osas pigem väheaktiivsed. Peamine põhjus on subjektiivsus, kuna paljusid see teema ikkagi ühel või teisel moel kas ei huvita või riivab. Seda viimast aspekti on ka mitu korda selgelt ja erinevatel tasanditel vallakodanike poolt välja öeldud. Samuti on keeruline sätestada objektiivseid sisulisi hinnangukriteeriume. Kunagi Tamsalu valla ajal kehtinud tunnustusliigi mõte oli tunnustada pere kui sellist, sh eraldi ema ja isa rolli selles. Ühinenud Tapa vallas saigi selline tunnustamisliik sarnaselt üle võetud 2018aasta 27. juunist alates. Kuid tunnustamist selle teema osas on võimalik teha ka muudmoodi, näiteks omavalitsuse või allasutuste poolt korraldatud kontsertidega, sportlike ettevõtmistega jne. Nii saab anda mõista, et tegelikult on iga ema ja isa väärtus omaette (loe: eriline ja tubli ning igaüks omamoodi), kes pere loovad ja hoiavad ning lapsi kasvatavad. Niimoodi, ei tunne keegi end negatiivses mõttes puudutatuna ega ebamugavalt.

Beebidele (uued vallakodanikud) jagatakse lusikaid ka teistes omavalitsustes ja nende korraldustes analoogne säte volikogu tasandil valdavalt puudub. Korralduslikult saab edaspidigi jagada lusikaid emade- ja isadepäeval, aga miks ka mitte valla enda sünnipäeval või mõnel muul ajal. Ühinemiseelses Tapa vallas toimis see regulaarselt ilma eraldi mainitud juriidilise aluseta.

2. Kehtivas korras § 10 lg 4 on sätestatud:

Tunnustusavalduste liikidega nagu aukodaniku nimetus, teenetemärgi, „Tapa valla aasta tegu“, "Kaunis kodu", "Hea ema ja "Hea isa" tunnustamise osas, korraldab vallavalitsus enne vastavate otsustajate poolt otsuse tegemist nominentide andmete täpsustamise ja loa küsimise isiku avalikuks esitlemiseks.

Muudatusettepanek: eelnõus, uue korra alusel poleks tarvidust kandidaadi eelnev nõusolek kandideerimisel. Andmete kontroll on elementaarne, mida ametiasutus peab tegema, seega säte kehtivas korras kaotas täielikult oma mõtte ja uues eelnõus seega teda pole.

Põhjendus: See nõue (kandidaadi nõusolek) tekitas olukorra, kus kandidaat sai vajadusel kandideerimisest loobuda. Põhjused olid erinevad, teiste kadedus, hirm väärsti mõistmise ees, hilisem moraalne kiusamine jne. See aga, et kandidaat loobus kandideerimast, solvas aga omakorda esitajat ja tihtilugu arvati, et omavalitsus tegi valiku varjatult, mõjutati kandidaati

loobuma vms. Pigem siinkohal saab väita täpselt vastupidist, mille osas paluti kandidaati, et ei loobutaks kandideerimast. Juriidilises plaanis jääks probleemiks lisataustauuring, mis tuleb kindlasti kandidaatide menetlemisel teha, vajadusel lisamaterjali koguda, kuid seda saab teha ka kaudseid võimalusi kasutades, et isikukaitse oleks andmete kogumisel/esitlemisel seaduspäraselt tagatud. Korralduslikult on see keerulisem, aga võimalik (esitamisel on nimelt sisuselgitus kandidaatide osas väga erineva kvaliteediga, tihtilugu esines faktivigu jms – kõige parem viis fakte kinnitada, on küsida seda otse allikast ehk kandidaadilt endalt jne).

3. Muudatusettepanek: eelnõu § 3 lg 2 ja analoog ehk § 4 lg 2 sätestab: Tunnustust ei anta üldjuhul Tapa Vallavolikogu (edaspidi volikogu) liikmele, Tapa Vallavalitsuse (edaspidi vallavalitsus) liikmele.

Vaidlusalune teema tõusetus volikogu istungil detsembris 2019, kus tegevpoliitikut sooviti tunnustada ja vastavalt 27. jaanuar 2020 volikogu otsusega seda ka tehti.

Põhjustus: senine „hea tava“ on ette näinud, et poliitikud üksteisele tunnustust ei jaga, seega tegemist on mõnes mõttes „kirjutamata reeglina“, mis oli kuni 27. jaanuar 2020 Tapa vallas toiminud. Vallakodanike seas on selle teema osas kahetised arvamused, rääkimata poliitikutest enestest. Seega, et vaidlusolukord lahendada, oleks mõistlik selline piirang kehtestada volikogu liikmete, vallavalitsuse ja volikogu komisjonide liikmetele. Samas, kasutame sättes sõna „üldjuhul“, mis annab võimaluse, kui nt soovitakse mõnda tegevpoliitikut siiski tunnustada, siis saab seda teha, aga muude teenete eest (äriees ja volikogu või vallavalitsuse liige jne).

4. Raha andmine preemiateks, muudatused valla eelarves  
Puudutab see teema peamiselt eelnõu § 3 ja § 4 lg 6. Kehtivas korras (§ 3 lg 3 ja § 4 lg 4) on võimalus anda hinnaline kingitus, mille rahalise suuruse määras volikogu. Ettepaneku esimene räägib raha andmisest preemiaks (vs kehtivas korras- hinnaline kingitus). Ettepaneku teine pool seisneb selles, et summa määraks vallavalitsus, mitte volikogu – see vajalik selleks, et vähendada subjektiivsust summa ja kandidaadi vahelises seoses. Ehk siis: preemiasumma vastavalt eelarvele, olenemata sellest, kes selle saab.

Põhjustus, miks ja mida muudame

Rahaline preemia on selgem ja konkreetsem, kui hinnaline kingitus, kuigi on teisalt kallim. Kui vallavalitsus edaspidi ka kandidaadilt ei küsiks nõusolekut kandideerimise kohta, siis pole võimalik tuvastada, mida ta tahab. Üllatus on hea, aga kui on täpselt see, mida vaja, siis veel parem. Seega, andes raha, saab preemia saaja otsustada ise, mida ja kust ta endale soetab. Senine praktika nõrk koht on just see, et hinnaline kingitus võis olla ka kinkekaart, teenus, mingi ese vms, mida oli ka keeruline seletada audiitoritele, et millega täpsemalt tegu. Selliselt me lahendame korraga mitu väikest korralduslikku nüanssi. Paraku, teeb see tänu lisamaksudele tunnustamise kallimaks, kuid kuna see on kord aastas, senise praktika järgi summa väga suur ei ole, pole see ka märkimisväärne lisakulu valla eelarves (nt 1400 asemel kuni ca 2200.- eurot).

5. Sätete ümbertõstmine jms

Sätete ümbertõstmine ja sättelause sisu ning vormingu täpsustamisel lähtusime üldise arusaadavuse mõttest, mis korralduslik nüanss millise tunnustamisliigi alla käib (kehtivas korras peab neid otsima sisuparagrahvi ja § 10 vahel). Seepärast kõik selged või nn varjatud sätted muutsime võimalikult lihtsateks, ühekordseteks lauseteks, kus see oli korralduslikult kõige mõistlikum ja õigem teha. Paremini saab aru, kui võrrelda kehtiva korra § 10, koos tunnusliikidega (§ 3-9) vs eelnõus § 8 ja tunnusliikidega (§ 3-7).

#### 6. Keelelised nüansid tunnustusliikide pealkirjades jms

Käesolevat eelnõud koostades ja analüüsides paralleelselt ka teiste omavalitsuste kehtivaid kordi, siis kursiivide, jutumärkide jms tunnustusliigi mingil muul moel rõhutamine juriidilises kirjakeeles on pigem erandlik, kui reegel. Ka sisu osas, kui keeleliselt rõhuasetust kasutada, see midagi juurde ei anna (st vorm ei muuda sisu tähendust paremaks kui ta juba on). Ka tänukirjas saab tunnustusliigi rõhuasetust kasutada vabamalt, samuti avalikus meedias jne.

|                                 |                                       |
|---------------------------------|---------------------------------------|
| Eelnõu ja seletuskirja koostaja | Indrek Jurtšenko, kultuurispetsialist |
| Eelnõu esitaja ja ettekandja    | Indrek Jurtšenko, kultuurispetsialist |